

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การวิเคราะห์วรรณคดีประวัติศาสตร์ประเภทสวดุติวีรกรรม
ชื่อนักศึกษา	นางสาวสุวิรัตน์ ทองคงอ่วม
สาขาวิชา	ภาษาไทย
ภาควิชา	ภาษาไทย
ปีการศึกษา	๒๕๔๒

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิเคราะห์วรรณคดีประวัติศาสตร์ประเภทสวดุติวีรกรรม ๕ เรื่อง ได้แก่ ลิลิตยวนพ่าย ลิลิตตะเลงพ่าย ลิลิตดั้นสวดุติบ้านบางระจัน อาทิตยถึงจันทร์ และเลือดเนื้อพลีเพื่อไทย เนื้อหาแบ่งออกเป็น ๕ บท คือ บทที่ ๑ เป็นบทนำ แสดงความมุ่งหมายและขอบเขตของการวิจัย บทที่ ๒ กล่าวถึงประวัติการแต่งวรรณคดีประวัติศาสตร์ประเภทสวดุติวีรกรรม บทที่ ๓ วิเคราะห์องค์ประกอบของวรรณคดีประวัติศาสตร์ประเภทสวดุติวีรกรรม บทที่ ๔ วิเคราะห์ลักษณะคำประพันธ์และการสร้างรส บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาพบว่าวรรณคดีประวัติศาสตร์ประเภทสวดุติวีรกรรมมีองค์ประกอบ ๓ ส่วน ได้แก่ ส่วนนำ ประกอบด้วย ๒ ส่วนคือส่วนแรกบทไหว้ครู เป็นการไหว้สิ่งที่กวีเคารพยกย่อง อาทิ พระรัตนตรัย เทวดา สิ่งศักดิ์สิทธิ์ พระมหากษัตริย์ การชมบ้านเมือง และส่วนที่ ๒ ความนำ เป็นการแสดงวัตถุประสงค์ของการแต่ง เนื้อเรื่อง กล่าวถึงเหตุการณ์ในเรื่องตามลำดับเวลาโดยใช้กลวิธีการเล่าเรื่องและการใช้บทสนทนาในการดำเนินเรื่อง และส่วนสรุปหรือนิคมคาถา กล่าวถึงรายละเอียดเกี่ยวกับผู้แต่งและประวัติการแต่ง

การวิเคราะห์ลักษณะคำประพันธ์และการสร้างรสพบว่าวรรณคดีทั้ง ๕ เรื่องสามารถจำแนกตามคำประพันธ์ได้เป็น ๒ กลุ่ม คือกลุ่มแรกเป็นวรรณคดีที่แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทร่ายด้นและโคลงด้น ได้แก่ ลิลิตยวนพ่าย ลิลิตดั้นสวดุติบ้านบางระจัน และอาทิตยถึงจันทร์ กลุ่มที่ ๒ แต่งด้วยคำประพันธ์ประเภทร่ายสุภาพและโคลงสุภาพ ได้แก่ ลิลิตตะเลงพ่ายและเลือดเนื้อพลีเพื่อไทย ด้านการสร้างรสนั้นพบว่าวรรณคดีทั้ง ๕ เรื่องมีวีรรสเป็นรสเอก นอกจากนี้ยังมีอัทธฤตรสเป็นรสเสริมในวรรณคดีที่มีวีรบุรุษเป็นพระมหากษัตริย์ และมีภฤณารสเป็นรสเสริมในวรรณคดีที่มีการบรรยายความโศกเศร้าและการสูญเสียของตัวละคร ผู้แต่งวรรณคดีทุกเรื่องได้

เลือกใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตรงกับการพรรณนาอารมณ์ของตัวละคร รวมทั้งผู้แต่งยังได้ใช้
สัมผัสพยัญชนะ สัมผัสสระ และกลบทเพื่อช่วยให้เกิดความไพเราะทางเสียงและทำให้ความหมาย
ของคำประพันธ์นั้น ๆ เด่นชัดยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้แต่งลิลิตยวนพ่ายและลิลิตตะเลงพ่ายยังได้ใช้
กลวิธีการเปรียบเทียบเพื่อทำให้ผู้อ่านเกิดความอัศจรรย์ใจในพระบุญญาธิการ และพระเดชานุ-
ภาพของพระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นตัวละครเอกด้วย